

Mariborski

Večernik

Leto V. (XII.), šte. 84

Maribor, sreda 15. aprila 1931

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. ur
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno prejetan v upravi ali po pošti 10 Din. dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prašernova ulica št. 4

Častna abdikacija kralja Alfonza in njegove rodbine

Upoštevajoč volio večine svojega naroda, se je kralj Alfonz sinoči odpovedal prestolu in s svojo rodbino že odpotoval v London — Nova republikanska vlada in prvi njeni ukrepi

Naši brezposelni in tuji delavci

Nedavno se je vršila v Beogradu, v ministrstvu za socialno politiko, konferenca, ki je ugotovila, da je v naši državi krog 100.000 domačih delavcev nezaposlenih, med njimi krog 30.000 kvalificiranih. Na drugi strani pa je ugotovila, da razna tuja podjetja vkljub vsem dosedanjim zakonom in naredbam še vedno držijo na tisoče tujih delavcev pod krinko neogibne potrebnosti, da bi se po dosedanjih zakonskih naredbah vsa ta podjetja bila morala tekom minolih let vzgojiti nov domač material kvalificiranega delavstva. Zakaj tuja podjetja držijo tuje, zlasti nemško delavstvo, je na dlan in ni treba za to nobenih nadaljnjih komentarjev.

Minister za socialno politiko je na podlagi sklepov navedene konference izdal naredbu, v kateri so predvsem poudarjene določbe glede dovoljenj za dovajanje in zaposlenje novih tujih delavcev v naši državi in pa glede stalnega postopnega zmanjšanja števila tujih, v naši državi že zaposlenih kvalificiranih delavcev ter njih postopno nadomeščanje z našimi delovnimi močmi. Tuje kvalificirane moči se smejo dobavljati v bodoče samo v slučaju, ako je doprinesen dokaz, da so vsi domači kvalificirani delavci iste stroke zaposleni in da je od zaposlitve tujega strokovnjaka odvisen obstanek odnosno večje napredovanje podjetja in vsled tega tudi večje zaposlenje domačih delavcev.

Ministrova naredba izrecno navaja dejstvo, da mnogi delodajalci iz gotovih posebnih razlogov, in ne iz stvarne potrebe, prošijo dovoljenja za zaposlitev tujih delavcev, ki bi jih po njihovi strokovni usposobljenosti prav lahko zamenjali domače delovne sile. Zato povdarja naredba, da treba zelo skrbno ugotoviti, ali ima tuj delavec, za katerega delodajalec želi dovoljenja, res tudi ono teoretično in praktično strokovno usposobljenost, ki mu jo delodajalec v ulogi pripisuje, ko prosi za dovoljenje ali za podaljšanje dovoljenja za zaposlitev, in tudi, ali je dotični delavec v resnici tudi zaposlen v onih poslih, za katere je bilo zaprošeno zanj dovoljenje.

Minister v svoji naredbi tudi povdarja, da so se dosedaj različno tolmačile in aplicirale odredbe o zaposlenju domačih delavcev poleg zaposlenih tujih kvalificiranih delavcev v svrhu strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja in da so se te odredbe v mnogih slučajih izgrvale. Zato morajo v bodoče pristojne oblasti pri prošnjah za zaposlenje ali za podaljšanje zaposlitve tujih delavskih moči vedno tudi točno ugotoviti, ali je v dotičnem podjetju domačemu delavcu sploh dana možnost, da se v smislu zadevnih odredb poleg tujega delavca izpopolni in specializira v tej vrsti posla in v kakšnem času. Kier delodajalci te nardbe ne izpolnjujejo, jim mora oblast predpisati, da nadalje v teku meseca dni za-

MADRID, 15. aprila. Španska je včeraj prenehala biti monarhija. Zunanji minister grof Romauones je sinoči imenom kralja Alfonza XIII. formalno izročil pečate in izvršilno oblast voditelju republikancev Alcali Zamori. Takoj nato je Zamora povabil k sebi domače in inozemske novinarje ter jim je naznanil, da se je kralj Alfonz v svojem imenu in v imenu svoje družine odpovedal pravic do španskega prestola in odpotoval v Pariz. Pred svojim odhodom je izročil vso oblast vladni admirala Aznarja ter izjavil: »Izid občinskih volitev ne dopušča nobenega dvoma, da se je španski narod izrekel proti meni. Nočem pahniti Španije v državljansko vojno in popolnoma dobro vem, kaj je moja dolžnost. Upam, da se bo našla rešitev na mirni podlagi. Nikakor ne želim, da bi moji prijatelji v pretirani vdanosti podcenjevali važnost nedeljskih volitev«.

Amiral Aznar je takoj po odstopu kralja Alfonza izročil vso državno oblast voditelju republikancev Zamori, ki je sestavil sledečo vlado:

Ministrski predsednik Alcalá Zamora;
Finance García Prieto;
Zunanje stvari Lerroux;
Vojno Ayala;
Mornarico Quiro;
Notranje stvari Maura
Justico De los Rios;
Javna dela Alboruos;
Soc. skrbstvo Caballero;
Promet Barrios.

Nova vlada bo vodila državne posle do izvolitve ustavotvorne skupščine, ki bo izdelala ustavo nove španske republike. Po vsej državi vlada silno navdušenje, po večjih mestih se neprestano vrše demonstracije. Tudi na kraljeve sovražnike je napravil njegov odločen nastop mogočen vtis.

MADRID, 15. aprila. Ko se je med ljudstvom raznesla vest, da je kralj odpotoval v inozemstvo, so se takoj izpraznile vse kavarne, gledališča in kinematografi. Na tisoče ljudstva je valovilo po ulicah in vzklikalo: »On je odšel, pognali smo ga!« Če je kdo zaklical: »Smrt kralju!« so drugi odgovarjali: »Pustite ga, saj je že odšel!« Orožniki niso motili navdušenega razpotoženja in so celo sami vzkli-

posle poleg tujca domačina v svrhu usposobljanja za ta posel. Kdor bi tega predpisa ne izvršil, se mu ne sme še znaprej dovoliti zaposlitve tujega delavca.

Minister nalaga s svojo naredbu kr. banskim upravam in inspekciji dela dolžnost, da se čim bolj in čim prej odstranjajo pri nas zaposleni tuji delavci, kojih strokovna usposobljenost ni takšna, da je ne bi mogli doseči domači delavci s primernim šolanjem ob strani tujega kvalificiranega delavca. To velja i za navadne i za kvalificirane delavce. Vsako podjetje mora v gotovi dobi i teoretično i praktično usposobiti zadostno število domačih delovnih sil, ki bodo zamenjale tuice. V

gar k sebi. Nato mu je bil dovoljen rok nekaj ur za izročitev poslov. Čim poteče ta rok, je vlada trdno odločena, da upornega bivšega vojnega ministra siloma odstrani iz kabineta vojnega ministrstva.

MADRID, 15. aprila. Nova vlada je imela takoj po sestavi pod vodstvom Zamore sejo, na kateri je bilo predvsem sklenjeno, da se izvrši vse potrebno za ohranitev miru in reda na Španskem. Korak kralja Alfonza, ki se je prostovoljno odpovedal prestolu, je napravil po vsej državi globok vtis. Nova republikanska vlada je ta njegov viteški korak tudi upoštevala in odredila, da se izkažejo kralju in njegovi rodbini pri odhodu iz države vse kraljevske časti. Vlada je izdala ukaz, da se morajo najstrožje kaznovati vse izjave ali celo demonstracije proti kraljevi rodbini. Kralj Alfonz sam pa je sporočil Zamori, da nikakor ne želi, da bi se proti morebitnim demonstrantom nastopilo z orožjem.

Ne da bi ga narod oviral, je kralj Alfonz v dvornem avtomobilu v spremstvu svojega sina infanta Gonzala zapustil kraljevo palačo in se odpeljal v Cartageno. Častna četa mu je izkazala pri tem vse vojaške časti. Čim je zapustil palačo, so sneli kraljevi grb. Na vsej poti do obale ni bilo slišati niti enega vzklika proti odstopivšemu vladarju. Kraljeva rodbina je sledila kralju tekom noči. Odstopivšo kraljevo rodbino bo neka španska vojaška ladja odpeljala v London, kjer se bo za enkrat nastanila v gradu kraljice-matere.

Ministri nove republikanske vlade so se zbrali zvečer v magistratnem poslopiu, kjer so položili prisego v roke pooblaščenca naroda, De los Riosa. Nova vlada je sestavila obenem proglas na narod, ki pa bo objavljen šele potem, ko bo kraljeva rodbina zapustila španska tla. V tem proglasu so tudi ukrepi za ohranitev miru in reda in za varstvo kraljeve rodbine. Vojaštvo je dobilo najstrožji ukaz, da mora za enkrat ostati še v vojašnicah. Vlada hoče namreč na ta način preprečiti vsako vmešavanje vojaških krogov v politične zadeve.

Izročitev vladnih poslov od dosedanjih ministrov se je izvršila čisto gladko. Le vojni minister general Berenguer ni hotel prepustiti svojega resora republikancem. Zaprl se je v svojo vojaško sobo in ni pustil niko-

drugih državah delajo i delodajalske i delavske organizacije na to, da se v splošni krizi čim bolj eliminirajo tuji delavci z domačega delovnega trga, pa se mora to zgoditi tudi pri nas. Za to morajo skrbeti kr. banske uprave in inspekcija dela.

Ni dvoma, da bi se naš delovni trg dal še znatno izboljšati v interesu našega domačega delavstva, ako bi naše oblasti — pri vsej stvarni obzirnosti! — bile v smislu ministrovih odredb na mestu. Na žalost to dozda ni bilo vedno, upamo, da bodo novi predpisi ministrstva, ki so stvarno globoko utemeljeni, napravili remeduro.

Kralj Alfonz XIII., ki se je zase in za svojo rodbino odpovedal španskega prestola, se je rodil 17. maja 1886 kot najstarejši sin kralja Alfonza XII. Španski prestol je zasedel 12. maja 1902, štiri leta kasneje pa se je poročil s princezino Viktorijo Battenberško. Na dan poroke je bil izvršen v Madridu nanj anarhistični atentat. Kralj in kraljica sta ostala sicer nepoškodovana, pač pa je bilo pri tej priliki ubitih 15 drugih nedolžnih ljudi. Iz zakona se je rodilo 6 otrok, ki bolehalo deloma na neozdravljivih boleznih ali pa so telesno zaostali. Prestolonaslednik infant Alfonzo boleha na krvavljenju, drugi sin infant Jaime je gluhomem, infantini Beatrice in Marija Kristina ter infanta Juan Carlos in Gonzalo pa so telesno zaostali. Tudi slednja dva sta v nevarnosti, da dobita krvavljenje. Kralj Alfonz XIII. sam se je rodil šele 5 mesecev po smrti svojega očeta Alfonza XII. in je do njegove polnoletnosti 16 let upravljal vladarske posle kot regentinja njegova mati Marija Kristina.

Novo volitve v Rumuniji

BUKAREŠTA, 15. aprila. Radi velikonočnih praznikov so pogajanja za rešitev vladne krize zaostala. V ponedeljek popoldne se je vršila skupno-konferenca šefov vseh strank pod predsedstvom kralja. Kralj je poskušal eliminirati nesporazum med posameznimi strankami. Izrazil je željo, da se čimprej reši vprašanje narodne koncentracije. Šefi strank so pod kraljevim predsedovanjem tudi ugotovili glavne smernice skupnega delovnega programa. Nerešeno je še ostalo vprašanje razpusta parlamenta in razpisa novih volitev. O tem vprašanju je razpravljal včeraj popoldne kronski svet. Za razpust parlamenta se je najbolj zavzemal maršal Avarescu, ki je izjavil, da je pripravljen sodelovati s svojo stranko v koncentraciji samo v slučaju ako bo razpuščen parlament in bodo razpisane nove volitve. Zato pričakujejo, da bo danes kriza vlade rešena.

Včerašnji-listi poročajo, da sta se narodna kmetska in liberalna stranka na skupni konferenci v ponedeljek zvečer v prisotnosti obeh šefov strank, dr. Maniuja in Duce, zedinili v vprašanju razpusta parlamenta in razpisa novih volitev. Ker sta obe glavni stranki pristali na razpust parlamenta, sedaj za razpust n več nobene zapreke. V političnih krogih so prepričani, da bo kralj še tekom tega tedna izdal dekret o razpustu parlamenta in razpisu novih volitev.

Šefi strank sedaj z zaupanjem gledajo na pogajanja Titulesca za sestavo koncentracijske vlade.

Ljudsko štetje v zgodovini

Statistika prebivalstva je bila že od nekdanjeden glavnih pripomočkov državi pri vodstvu uprave, zlasti pa za finančno in vojaško organizacijo; danes rabi država točno število prebivalstva in gospodarstva poleg notranje in gospodarske politike še prav posebno za zunanjo politiko.

Prva ljudska štetja v našem smislu besede so izvedli Kitajci. Grki ali Rimljani ljudskih štetij v našem smislu besede niso izvajali. Na tem tudi niso imeli interesa, prvič radi sužnjev, za katere se država ni zanimala in drugič, ker je popis posestev in vojaških obvezancev zadovoljal rimski vojaški in davčni politiki. Fevdalizem srednjega veka je povzročil, da so posamezni zemljiški gospodi imeli trajno zabeleženo število posestev z določenimi dajatvami, mesta pa število političnih meščanov. Država kot taka se je zadovoljila samo s posestnim stanjem zemljiških gospodov in mest samih, vsled česar moremo o ljudskih štetjih v srednjem veku še manj govoriti kot v starem.

Razvoj novoveške uprave in gospodarstva je ustvaril potrebo po v današnjem smislu urejenem ljudskem štetju. Prvo tako ljudsko štetje je izvedla Švedska 1749. Švedski so sledile Zedinjene države 1790. V začetku XIX. stoletja so začele z ljudskim štetjem vse evropske države razen Rusije ter razširile ljudska štetja po možnosti tudi na kolonije. Rusija je v carski dobi izvedla samo eno ljudsko štetje 1897; že koncem XIX. stoletja pa je stopila v vrsto kulturnih držav z urejeno statistiko Japonska.

Znanost se je morala pred uvedbo ljudskih štetij zadovoljiti s cenitvami. Cenitve so temeljile na popisu za vojaštvo sposobnega prebivalstva, kakor v starem Rimu, ali pa samo na cenitvi vojaških in davčnih obvezancev, kar je bil do zadnjega časa slučaj v Turčiji. Začetki današnjega ljudskega štetja izvirajo iz popisa domov ali selišč; ta se pomnožijo s številom predvidevanega prebivalstva v posamezni hiši, ali (pri nomadih) v posameznem taborišču, ali pa pri poljedel-

cih v posamezni vasi. To metodo so n. pr. uporabljali 1897 Rusi za Osrednjo Azijo, kjer so število hiš pomnožili s 5; ta metoda je danes v rabi zlasti med mohamedanci, nomadi in v pustinja, v kolikor se tu ljudska štetja sploh izvajajo. Kajti zavedati se moramo, da 35% prebivalstva na naši zemlji (2/10 od površine Afrike, 2/5 od površine Azije) sploh ne izhaja iz ljudskih štetij, ampak samo iz povprečnih cenitev, n. pr. iz množine uporabljenega ali uvoženega blaga itd. Najvažnejše je pomanjkanje ljudskega štetja na Kitajskem, kjer je ponehalo v srednjem veku. Kitajska vlada v Nankingu ceni prebivalstvo celotne države na 500 milijonov, medtem ko smatrajo nekateri geografi, da ni prebivalstvo Kitajske višje od 350 milijonov duš. Ogromna diferenca mora naravno uplivati na vse prebivalstvo naše zemlje, medtem ko neznatne diference iz redko poseljenih, a površinsko ogromnih gozdnih ozemelj Kanade, porečja Amazonke, ali notranjosti Avstrije ne pridejo v poštev.

Kot največja dela moderne statistike moramo smatrati ljudska štetja, katera so izvedli Angleži v Indiji od 1869 dalje vsakih deset let. Prvo indijsko ljudsko štetje je trajalo štiri leta (1809—1872)! Drugo tako veliko statistično delo je ljudsko štetje v sovjetski Rusiji 1926.

Težkoče pri obeh ljudskih štetjih izvirajo iz tega, ker se hočejo obe državi izogniti vsaki cenitvi in jo nadomestiti s točnim štetjem, kar je posebno težko radi družinskih razmer pri mohamedancih, radi nestalnih bivališč pa pri nomadih, v indijskih džunglah ali v sibirski tajgi.

Pred svetovno vojno je bil mednarodni običaj, da so vse kulturne države izvedle ljudsko štetje na koncu vsakega decimalega leta. Po vojni se je ta običaj močno izgubil. Za državne potrebe je to sicer vseeno, ne pa za znanstvene. Kajti nemogoče je primerjati dve državi na znanstveno popolnoma točni podlagi, ako izvirajo iz ene podatki o ljudskem štetju n. pr. iz 1926, iz druge pa iz 1931. Job.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Sreda, 15. aprila ob 20. uri »Plesni večer Grunt-Zukovski. Kuponi.

Četrtek, 16. aprila »Leseni konji« ab. A. Kuponi.

Petek, 17. aprila. Zaprt.

Sobota, 18. aprila ob 20. uri »Koncert tria Brandl«. Dramske cene.

Ptujsko gledališče.

Petek, 17. aprila ob 20. uri »Leseni konji«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Iz gledališča. Ker je v četrtek, 16. tm. vojaška godba odsotna, bo ta dan prva ponovitev zanimive in duhovite družinske komedije »Leseni konji«. Ab. A. Kuponi. V kratkem bo po daljšem presledku zopet premijera otroškega dela. Vprizorila se bo pravljica igra hrvaškega pisatelja St. Širole »Začarana žaba«, ki ji je pevske točke uglasbil avtorjev sin Dr. B. Širola. Pravljica bo razen pevskih točk opremljena še z godbo in mičnimi plesnimi točkami ter bodo med drugim zaplesale tudi žabe. Režira H. Tomašič.

Leseni konji

Komedijo pod gornjim naslovom iz peresa A. R. Antonie in M. Leryja v prevodu R. Pregarca in v dobri režiji Joška Koviča nam je sinoči podalo naše gledališče. Povprečna zakonska komedija brez kakih duhovitih zapletljajev, mestoma dolgočasna s svojimi dolgimi dialogi, končujoča s filozofsko sentenco, da so zakoni kakor leseni konji na vrtiljaku, ki večno beže drug pred drugim in vendar zopet večno drug za drugim. Snov se vrsti krog dveh zakoncev, Jaquesa (Joško Kovič) in Jeanine (Evira Kraljeva), ki sta se radi razmerom malenkostne zadeve pred letom dni po devetih letih zakona razšla in ju samo trma drži narazen. Pa pride ženin oče, Duteil (Pavle Kovič), na obiske in oba zakonca, ki nočeta, da bi oče izvedel resnico, mu igra

teater srečnega zakonskega življenja, ne vedoč, da je očetu njuna historija znana. To je kratka vsebina treh dejanj. Reči treba, da so vsi trije glavni »junaki« napravili iz svojih vlog najboljše, kar so mogli. Tudi Clement (Furijan) kot Jaquesov sluga in Marie (Zakrajškova) kot Jeaninina služabnica sta ustvarila dobre tipe. Ema Starčeva je odigrala kratko vlogo gospe Aubeil, ki pa igra večjo ulogo v ozadju komedije nego na odru. Danica Savinova kot bog Lar je pokazala tudi tokrat vso svojo spretnost. Gledališče je bilo dobro obiskano, občinstvo dobro razpoloženo in je ponovno privabilo igralce pred zaveso. V. S.

Mariborske knjižnice v marcu.

»Ljudska knjižnica v Narodnem domu je izposodila meseca marca v 18 uradnih urah 916 obiskovalcem 2.703 knjige. Novih članov je pristopilo 28. — Knjižnica »Delavske zbornice« na Kralja Petra trgu pa je izposodila 1028 članom 1853 knjig. Novih članov je pristopilo 38. Skupno sta torej izposodili obe knjižnici 4556 knjig. Zanimivo je v tej statistiki, da je imela »Ljudska knjižnica« sicer manjši obisk (916), a je izposodila več knjig kot knjižnica Delavske zbornice, katero je obisklo 1028 članov, kar znači, da čitatelji »Ljudske knjižnice« vzamejo več knjig, kot oni iz Delavske knjižnice, večinoma iz delavskih slojev. V obeh knjižnicah pa obisk stalno narašča. —

Koncert tria ge Brandlove v mariborskem gledališču. V soboto, 18. t. m. bo v gledališču koncert danes že slovitega tria ge. Brandlove, ki je žel povsod odkrito priznanje kritike in občinstva. Za svoj letošnji koncert si je izbral trio popolnoma nov spored, ki je zelo zanimiv in obsega Beethovna, Schuberta, Čajkovskega in Kolleritscha (solo-točka ge Brandlove). Vsekakor se obeta glasbo ljubeči publiko izreden umetniški užitek. Da se omogoči posej tega koncerta tudi manj premožnim slojem, veljajo dramske cene.

Mariborski in dnevni drobiž

NAŠIM NAROČNIKOM.

Današnji številki smo priložili izpolnene položnice in prosimo vse one, ki jih dobe, da vplačajo na položnicah navedene zneske, da jim zamoremo list nemoteno dalje pošiljati.

Uprava »Večernika«.

Gostovanje mariborskega gledališča v Konjicah.

Prvič bo oficijelno gostovala mariborska drama v Konjicah v soboto, 18. t. m. To pot bodo vprizorili igralci velezanimivo in pretresljivo vojno dramo L. Franka »Karl in Ana«, ki je imela letos v mariborskem gledališču zelo lep uspeh in dosegla lepo število vprizoritvev. Dejanje se dogaja deloma v ruskem vojnem ujetništvu, deloma na domu Ane, kamor se po vojni vrnejo ujetniki. Delo je pisano zelo dramatično, napeto ter je zlasti zanimivo za deželo, kjer so se slični prizori, ki jih opisuje drama, dogodili v marsikateri družini. Priporočamo Konjičanom, da se v polnem številu udeležijo te predstave, ki bo nudila izreden umetniški užitek. —

Ljudska univerza v Mariboru.

Izreden dogodek predstavlja spet prihod svetovne kapacitete na umetnostnem polju univ. profesorja dr. Strzygowskega z Dunaja, ki je postal sedaj tudi član umetnostnega odseka Društva narodov. Predaval bo v petek dne 17. aprila o častitvi Jezusa Kristusa, v ponedeljek 20. aprila pa o častitvi Marije v krščanski umetnosti. Na tem edinstvenem kultu so se udeležili vsi krščanski kulturni narodi in sicer skozi dva tisoč let. Ni večjega slavospeva božanstva v človeški zgodovini in njega pretresljivo veličastnost nam zamore očrtati le mojster kot je dr. Strzygowski. — Predprodaja vstopnic za obe prireditvi pri ge Zlati Brišnik in g. Höferju od srede 15. aprila dalje. —

Blagodejen dež.

Kakor prava čarovnja se je razlil nad mariborsko okolico. Čez noč je prišel in ozelenele so sveže vrtno grede kakor na udarec čarobne palice. Solata je pokukala v pomladni svet in drugo povrtje je prav jurjevsko pogledalo v svet, ne meneč se za to, da je na Pohorju zapadel tisto noč sveži sneg. Tu zeleno, tam belo: barva štajerska ...

Lindek.

Med Celjem in Konjicami, tik nad državno cesto, 700 m visoko leži na silnih skalah grad Lindek. Z njega je prelep razgled in njegova zgodovina je davna. Zadnji je v njem zbiral zaklade nesrečni grof Tattenbach in lindeško zlato igra v procesu proti njemu važno ulogo. Je to ena najlepših točk v Sloveniji, ki bo tudi z avtom dostopna. Tu v krasni, azurni samoti, na ogromnih skalah, sredi pojocih gozdov bomo postavili moderen planinski dom, ki naj obiskovalca ogreje in mu zabriše marsikatero tugo vsakdanjosti. Obenem bo to privlačna postojanka našega tujskega prometa. V kratkem je ustanovni občni zbor zadruge: Lindeški dom s sedežem v Mariboru. Vsa pojasnila daje g. Ramšak, Tomšičev drevored 230.

Sprejem gojencev v brogarsko podoficirsko šolo.

Komanda brogarske podoficirske šole vojne mornarice razglašča, da sprejme v tekočem letu 170 mladeničev iz meščanstva v starosti od 17 do 21 let v brogarsko podoficirsko šolo. Rok za vlaganje prošnje poteče 1. septembra. Natančnejši sprejemni pogoji so interesentom na vpogled med uradnimi urami v mestnem vojaškem uradu v Mariboru, Slomškov trg 11. —

Dr. Jos. Oblak

bo predaval v petek dne 17. t. m. ob 20. uri v Zadrugi gospodarski banki o ljubezni do prirode in alpinizmu. Povedel nas bo na Krkonoše, čez Snežko dalje do Lužičkih Srbov. Ne samo med planinci, ampak tudi med ljubitelji češke zemlje vlada veliko zanimanje za to predavanje, ki ga priredi agilni Zimskosportni odsek SPD Maribor. —

Smrtna kosa.

Sinoči sta umrla v bolnici 70-letna žena pomožnega delavca v žel. kurilnici Marija Drgas iz Studencev in 41letni poštni zvanik Ivan Klojčnik. Blag jima spomin! —

KINO

Grajski:

Od danes dalje: 100% govoreči in zvočni vefelilm v nemškem jeziku

AFRIKA GOVORI... Senzacionelno potovanje ekspedicije v notranost Afrike.

Union:

Od danes dalje — Greta GARBO — v 100% zvočnem vefelilmu v nemškem jeziku. —

ANA CHRISTIE
Greta GARBO, Hans JUNKERMANN.

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17., 19., 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15., 17., 19. in 21. uri. Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

APOLO KINO:

V soboto in nedeljo:
ZELEZNA MASKA
Douglas Fairbanks

Srečke za V. razred državne razredne loterije

so prispele. Igralce opozarjamo, da jih pravočasno zamenjajo, ker se prične zrebanje že 24. aprila in traja do 20. maja. Uprava »Jutra« in »Večernika« v Mariboru, Aleksandrova c. 13.

Hriberski še tajl.

Avstrijske oblasti nadaljujejo poizvedbe in preiskave glede sokrivde Ludvika Hriberskega na zločinu v Jelovcu. V stanovanju njegove ljubice Škofove, kjer je navadno ležal, so našli tudi krvavo sekuro, vendar pa tudi glede te sekire trdi Hriberski in sostanovalci, da so jo porabljali baš tiste dni, ker so zaklali svinjno. Hriberski je še vedno v bolnici, kjer ga bodo obdržali, dokler ne bodo avstrijske oblasti končale preiskave. Tukajšnje sodišče je že zaprosilo pri deželnem sodišču za izročitev Hriberskega. Hriberski seveda še vedno tajl vsakršno udeležbo. —

Opozarjamo na nocojšnji baletni večer prvakov beograjskega baletnega ansambla Ksenije Gruntove in Anatola Žukovskega, ki sta s svojimi nastopi v Parizu vzbudila upravičeno pozornost pri občinstvu in kritiki, ki je polna hvale. — Opozarjamo na plesalkine krasne kostume in na zanimiv spored. —

Starešinska organizacija »Napredka«.

V torek, dne 7. t. m. ob 6. se je vršil v Narodnem domu ustanovni občni zbor »Starešinske organizacije — Napredka«. Izvoljena je bila sledeča uprava: Predsednik: Hrovatin Viktor, cand. phil., podpredsednik: Strniša Albin, uradnik, tajnik: Gvardiančič Vlado, abiturient, blag. Korsič Ida, uradnica, gospodar: Pivka Franc, uradnik, arhivar: Skok Svetko, stud. phil., odborniki: Lah Milan, učitelj Sosič Viktor, stud. mont. Zafred Antor učitelj; revizorji: dr. M. Kovačič, pr. dr. Köstl, Dolar Jaro, stud. phil.

Dva zidarja ponesrečila.

29letnemu zidarju Konradu Kranjčiču iz Maribora je padel med delom pri gradnji neke hiše na Radvanjski cesti velik kos opeke na glavo ter mu lobanjo tako poškodoval, da so ga morali prepeljati v bolnico. — Enaka nezgoda se je skoro istočasno pripetila v Smoletovi ulici zidarju Konradu Kerenčiču, ki je moral istotako po obisku ambulance na reševalni postaji v bolnico. —

Iz šale krvava resnica!

Posestnikova sina, 23-letni Avgust Ferlič in 28letni Janez Poštrak, oba iz Spodnjega Dupleka, sta se pri obrezovanju trt v odmoru začela za šalo metati. Kakor je bila njuna igra sprva za oba zabavna, tako je postala kasneje — usodopolna; kajti šala se je spremenila v ljuto jezo, ki je Janezu Poštraku potisnila v roko kramp, s katerim je svojega tovariša Avgusta prav neusmiljeno vselkal po levem boku; le-ta pa je zagrabil nož in ga porinil Janezu globoko v leva pleča. Oba bojevnikta so pripeljali precej občutno ranjena v splošno bolnico. —

Bakterije pospeševaljice človeškega zdravja

NAJHUŠI SOVRAŽNIKI — REŠITELJI.

Da se je človeška povprečna starost v zadnjih 20 letih povzpela od 33 na 46 let, je statistično dognano dejstvo, ki mu imamo iskati vzroka v napredku z ozirom na higijeno sploh in posebno še z ozirom na razkritja na polju posameznih vej zdravniške vede. Ta razkritja je omogočil predvsem presenetljiv podvig kemije in bakterijologije v zadnjih desetletjih.

Gotovo je vsakomur znano, da so bakterije prostemu očesu nevidna mala bitja, povzročiteljice vseh nalezljivih bolezni, ki jim je na delo medicina različna imena, kakor kuga: kolera, tifus, difterija, tetanus itd. Bakterije, ki prenašajo vsako izmed naštetih bolezni, si utirajo po najrazličnejših potih, skozi usta, nos, kožo, sluznico, vhod v človeško telo in se v njem zasidrajo. Komaj so se v človeku ustalile, se prično z velikansko naglico množiti in širiti in poplavijo cel organizem s svojimi strupi — toksini. Človeško telo se pa ne da brez upiranja uničevati, temveč sledi temu zahrbtnemu napadu od strani nevidnega sovražnika krepak protinapad.

V človeškem telesu se namreč takoj zbudijo delovanje takozvanih zaščitnih celic in izloča kri tudi krepko učinkujoče protistrupe, antitoksine, ki sovražnika premagajo, ako se le ta ni prekomerno razmnožil. V slučaju, da je premoč na strani bakterij, prevladajo te mobilizirane protistrupe in jim človeški organizem podleže.

Naravnost velikanska je zamisel človeškega uma, da v slučaju premoči strupov pozove na pomoč protistrupom — nositelje in povzročevalce strupov, bakterije same. Po kateri poti? Na kak način?

Oglejmo si v širokih potezah tovarno teh pomočnikov, ki je prideljena navadno večjemu bakterijološkemu inštitutu. V belo haljo oblečen inteligent nas povede v — hlev, v pravi pravcati konjski hlev, ki se razlikuje od navadnih konjskih hlevov razen po drugih, za laika nerazumljivih malenkostih, po skrajni čistosti. Lepi, snažni, dobro rejeni konji stoje posamezno v svojih predelih in visi nad vsakim predelom tablica z imenom dotičnega konja. Ta imena so precej čudna: Ko, Te, Ti, Dif itd. Osredotočimo svojo pozornost na prve-

ga konja Ko. Temu so se vcepile sila majhne količine strupa, ki je bil pridobljen iz čistih kultur bakterij kolere. Konjev organizem odgovori tej vceptivni takoj z dejstvom, da se tvorijo v njem v veliki množini protistrupi, ki strupe obvladajo. Količina vcepljenega strupa se polagoma večja, seveda vedno v taki meri, da konj ne oboli, a povečajo se v njem tudi količine in jakost protistrupov in moremo torej z vso pravico smatrati konjevo telo za tvornico, v kateri se izdelujejo protistrupi proti koleri in sicer v vedno večji množini in jakosti.

Ta tovarna pa ne izdeluje samo protistrupov, ampak jih tudi oddaja. V kratkih presledkih izvršeno vbrizgavanje strupov, ki traja približno pol leta, kakor rečeno, konju ni v kvar. Žival dobi dobro hrano, stanuje v skrajno snažnem »hlevu«, vedejo jo vsak dan na izprehod in ne dela nič. Toda vse te dobrote je treba nekega dne poplačati. S krvjo. Ta vsebuje namreč po polletni ravnokar popisani pripravi polnovredne protistrupe proti koleri. Konju odtočijo v daljših presledkih veliko množino krvi, ki se sesiri, t. j. strnjena sirotka se odloči od krvne tekočine in ta tekočina je ono dragoceno sredstvo, serum, ki pomaga protistrupom v obolenem človeškem organizmu v boju proti strupom boleznim. Serum se očisti in preparira, se kar najvestneje preizkusi in razpošlje bolnicam, sanatorijem in lekarnam.

Kakor izdeluje konj Ko protistrupe proti koleri, predstavlja konj Te tvornico protistrupov proti tetanusu, Dif proti difteriji itd. Seveda ne delujejo te tvornice brezhibno bogve koliko časa. Konj polagoma opeša, nikakor ne radi tega, ker se mu jemljejo v presledkih tolike količine krvi, pač pa radi razkrajajočega delovanja vbrizganih mu bakterij. Na dobrotniku človeštva namenjeno dolgotrajno in mačno hiranje; ko postajajo njegovi »izdelki« šibkejši in postajajo na njem vidnejši učinki strupa, mu nakloni vodstvo inštituta naglo in rahlo smrt.

Zdravilni serumi, izgotovljeni iz konjske krvi, so rešili že tisočim in tisočim življenjem in stremi zdravniška veda za tem, da odkrije slična sredstva proti vsem boleznim, osobito proti najhujšim morilkam sedanjega časa, jetiki in raku.

Tudi pri železnicah se poznajo vplivi krize

Radi velike važnosti železnic za razvitje držav, prinašamo kratek pregled železnic v raznih evropskih državah za leto 1930. Tekom leta 1929. je bilo opaženo padanje konjunktura, ne v vseh državah enako. Nasprotno pa je vladala leta 1930 kriza na celem svetu. V Nemčiji je padel osebni promet za 7%, prtljažni za 18% proti letu 1929. Dobiček železnic je padel. Posledica je bila, da je bilo odpuščenih približno 30.000 nameščencev. Daljnja omejitev je bila izvedena v voznem redu, pri obnovi železniške mreže in popravljanju prog. Koncem leta 1930 je znašala v Nemčiji dolžina železniških prog z električnim pogonom 1565 kilometrov, t. j. 2,9% skupne dolžine železniških prog. Najtežje se je občutila gospodarska kriza v Avstriji. Čeravno je uprava avstrijskih železnic zmanjšala število nameščencev od 80.500 uradnikov na 76.100 in izvedla veliko štedenje pri bnavljanju železniške mreže, je vseeno imela leta 1930 deficit. Dobre rezultate so dosegli z električnim pogonom, ki so ga uvedli na železniških progah zapadno od Salzburga in v Salzburgu. Uprava zveznih železnic je vsled tega nameravala nadaljevati z elektrifikacijo vseh svojih železnic.

Finančno stanje državnih železnic na Madžarskem se je v zadnjem letu poslabšalo radi slabega gospodarskega stanja. Radi tega so morali tudi tam zelo štediti. Zelo se razvija avtomobilski promet, ki so ga uvedle madžarske železnice pred tremi leti. Avtomobilski promet je uveden na 22 linijah z dolžino 555 ki-

lometrov. Avtomobilski dohodki so od lanskega leta narasli za 32 procentov.

Dohodki državnih železnic Italije so v primeri s prejšnjimi leti padli, medtem ko so stroški pogona močno narasli. Vseeno pa so italijanske državne železnice še imele dobiček 29 milijonov lir, dočim je leta 1929 iznašal 207 milijonov lir. Tudi Italija je začela z elektrifikacijo železniških prog, ki jih je do sedaj 10% že elektrificiranih, a promet na njih znaša 20% celokupnega prometa. Italija je že v prejšnjih letih odpustila mnogo nameščencev, a leta 1930 je zmanjšala njihovo število na 160.700 ljudi. Poleg tega pa je Italija zmanjšala tudi plače vsem državnim uradnikom za 12 odstotkov.

Francoške železnice imajo v letu 1930 deficita približno 1100 milijonov. Meseca aprila so mnoge proge bile močno poškodovane vsled poplave. Na štirindvajsetih progah je bil par mesecev prekinjen promet, a nekatere so morali sploh opustiti in tam sedaj vozijo avtomobili.

Belgija je imela leta 1930 dobička 300 milijonov frankov. Od te vsote se pa mora odšteti 90 milijonov za razne stroške. V vlakih za osebni promet je uvedena mesto plinske električne razsvetljava.

Kakor drugod, tako je tudi v Češko-slovaški padel prtljažni promet. Izdatki se proti prejemkom v odnosu 100:900. Železniška uprava je že pred par leti uvedla na dolžini 2800 kilometrov motorna vozila. V Poljski se vrši železniški promet na dolžini 17.400 kilometrov. Ministrstvo vojske je odbilo zahtevo finančnih krogov, da se železnice predajo v

privatne roke. Generalna direkcija ru-munskih železnic dela z vsemi silami, da izenači dohodke in stroške, ali brez uspeha.

V Rusiji se je od leta 1913. dolžina železniških prog povečala za 131% in znaša danes 77.032 kilometrov. Tudi število lokomotiv se je dvignilo za 5%, a število vagonov za 20%. Najvažnejša je vsekakor dovršitev turkostansko-sibir-ske proge (Turk—Sib), ki je bila dana v promet 1. maja 1930. Njena dolžina znaša 1481 kilometrov. Ta železnica je zelo velikega gospodarskega pomena, ker z ene strani omogoča dobivanje cenene-ga sibirskega žita, a z druge strani od-pira turkestanski industriji svile nova tr-žišča.

Železnice v Nizozemski niso imele do-bička, čeravno je gospodarsko stanje v tej državi dobro. Vzrok je hitro nara-ščanje avtomobilskega prometa.

V Danski je naglo padanje cen polj-skih pridelkov imelo posledice tudi pri železnicah. V Norveški znaša dobiček 81.70 milijonov kron, a stroški 80.03 mi-lijonov kron. Od dobička pride 42% na osebni in 53% na prtljažni promet, a ostalo na druge prejemke. Tudi v Šved-ski je bil dobiček leta 1930. mnogo manj-ši nego leta 1929. Angleške železnice so imele leta 1930. 10.5 milijonov šterlingov manj dobička nego leta 1929. in sicer ra-di zvišanja cen surovin, posebno pre-moga in radi zvišanja mezd.

Upliv pomladi na člo- veški organizem

Vsaka letna doba vpliva na stanje člo-veškega organizma. Najmočnejši vpliv pa ima pomlad, doba, v kateri se začne narava zopet buditi iz zimskega spanja.

V zimskem času je bil človek nave-zan na dom in je videl le redkokedaj solnce. Pomladanski dnevi mu pa omo-gočajo, da se zopet giblje izven hiše in da pride tako pod vpliv svežega zraka in solčne svetlobe. Pomladansko soln-ce je najugodnejše za človeški organi-zem, ker vsebuje izvanredno mnogo ul-travijoletnih žarkov. Najlepše uspehe lahko dosežete pri deci, ki bolega na angleški boleznj (rachitis), ako jo izpo-stavljate predpoldanskim žarkom pomla-danskega solnca.

Pri odraslih vpliva pomlad na orga-nizem zelo različno. Zdrav organizem se počuti spomladi kot preroben in je ves poln idej za novo delo. Bolan organizem pa postane flegmatičen in nerazpoložen. Posebno trpijo vsled pomladanskega vremena nervozni ljudje in neurasteniki. Temu je vzrok hitra izprememba raznih zračnih plasti in vpliv močnejših solčnih žarkov. Ti trpijo najbolj pogosto vsled neznosnih glavobolov in utru-jenosti. Zato pride tudi spomladi pogo-sto do samomorov.

Vsem je znano dejstvo, da vpliva po-mlad zelo slabo na one, ki so bolni na pljučih, na tuberkulozne ljudi. Zakaj umi-rajo jetični najčešče spomladi, še ni po-polnoma razjasnjeno. Najbrže bo glavni vzrok ta, da se bolezen, vsled jakih zrač-nih vibracij, ki so polne solčne ener-gije, hitro zopet razvije in vodi do ka-tastrofe.

Naši predniki so bili mnenja, da je tre-ba spomladi puščati kri in tako prepri-čiti boleznj, ki jih lahko povzročijo po-mladansko vreme. Zdelo se jim je, da dobijo spomladi novo, bolj zdravo kri in da je treba staro odstraniti. Njihovi na-zori niso bili popolnoma zgrešeni, ker so pozimi počivali in se dobro hra-nili. Bili so polnokrvni in jim je vsled tega povzročala pomlad kongestije v glavi; s puščanjem krvi so dosegli, da jih ni zadela kap vsled lepega in dobre-ga zimskega življenja. Danes so se ča-si spremenili in je zima za mnoge ve-lika skrb, ker so se spremenile tudi eko-nomske razmere. Današnja generacija postane po zimski navadno slabokrvna in izmzgana, če ni dobro situirana tako, da lahko živi tudi v zimskem času živ-ljenje, kakor poleti, ko se lahko bavi s sportom izven stanovanja.

So boleznj, na katere vpliva pomlad direktno rešilno. Tako se pod vplivom pomladanskih solčnih žarkov zboljšuje in ozdravi slabokrvnost in slabost cele-ga telesa.

Pomlad je pa tudi nevarna človeške-mu organizmu, ker so vremenske iz-spremembe v tem času zelo različne. V

pomladanskem času se lahko človek naj-lajše prehladi. Pljučnice, boleznj grla, kašelj in revmatizem so zelo pogosti pojavi pomladi. Lep pomladanski solčni dan zapelje človeka, da se obleče pre-lahko, posledice so pa neizogibne. Spom-ladi se rade javljajo v močnejši obli-ki kronične boleznj starih ljudi. Pritožu-jejo se, da jih trga v rokah in nogah. Zelo pogosto se pojavljajo tudi bolečine v starih, zaceljenih ranah. V teh sluča-jih so lahko bolečine tako močne, da je treba iskati zdravniško pomoč.

Pomlad vpliva najbolj na duševno raz-položenje človeka. Lahko izzove veselo razpoloženje za plodonosno novo delo-vanje, lahko pa izzove tudi najtežjo mel-anholijo. Na srečo je zadnje zelo redko in skoraj samo pri živčno bolnih ljudeh. Normalni ljudje se veselo pomladi, ki prinaša človeškemu organizmu toliko koristi in dobrot.

Napađeni državni tožilec

V Vratislavi v pruski Šleziji se je pr-petil med razpravo proti 62 trgovskim zastopnikom radi goljufije zanimiv inci-dent. Ko je državni tožilec za glavnega obtoženca predlagal štiriletno zaporno kazen, je ta nenadoma skočil pokonci in planil proti njemu. Toda državni tožilec je bliskoma zgrabil za samokres, ga na-peril proti nasilnežu in ga držal tako v šahu. V istem hipu pa so se dvignili tudi ostali obtoženci in planili na sodnike. Alarmirana je bila takoj jetniška straža, ki je končno zvezala vse nasilneže in re-šila sodnike ter državnega tožilca iz mučnega položaja.

Sport

Salzburger Atletik SK v Mariboru.

Za Binkošti bo prvič gostoval v Mari-boru znani Salzburger ASK in bo odigral prvi dan z Rapidom, drugi dan pa z ISSK Mariborom prijateljsko tekmo.

ISSK Maribor v Varaždinu.

V nedeljo dne 19. t. m. gostuje nogo-metni prvak v Varaždinu ter bo proti tamkajšnjemu sportnemu klubu odigral prijateljsko tekmo.

Taris, znani francoski plavalni fenomen, je v nedeljo v Parizu dosegel na 100 m prosto slijen čas 59.8. Taris je tretji Evropejec, ki je za Arne Borgom in Ba-ranyjem dosegel na tej progi čas izpod ene minute.

Tenis-odsek SSK Maribora

prosi celokupno članstvo, da poravna do 20. t. m. vse denarne obveznosti, ker bodo pri sestavi urnika le oni člani upo-števani, ki so plačali letni prispevek. — Spričo izrednih izdatkov za gradbo no-vih igrišč in garderobe bodo člani uvi-devno ugodili tej upravičeni želji odse-kovega odbora. —

SK Železničar, nogometni odsek.

V četrtek dne 16. t. m. obvezen trening prvega in rezervnega moštva. Istočasno igralski sestanek. Načelnik.

SK Železničar, težkoatletska sekcija.

V petek dne 17. t. m. ob 20. uri bo v restavraciji Narodnega doma obvezen sestanek vseh atletov. Ker je na dnev-nem redu dogovor glede nastopa, je ude-ležba za vse člane obvezna. Sestanka se naj udeležijo tudi člani boks sekcije. — Načelnik.

M. Zevacco

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

113

Ta vešala je tvorilo bruno, zabito v tla. Na vrhu je bilo pribito počez drugo manjše bruno. Vsa priprava je tvorila obrnjen L. Vrhinja veja tega L pa je nosila vrv, ki se je končavala z zanjko.

In tik pod zanjko je stal trinožen stolec. Vešala in prestol sta stala v neposredni bližini, drug poleg drugega. Od časa do časa, kadar je vrv strohnela, so jo nadomestili z novo.

Kadar je zbor obsodil na smrt rokovnjača, ki je bil zakrivil kaj proti bratovščini, so ga postavili na stolec in mu položili zanjko okrog vratu.

Eden izmed navzočih je brnil stolec, da se je podrli, in obsojenec je obvisel po vseh pravilih nagle sodbe.

Zbor se je sestel ob takšnih prilikah tik ob znožju vešal.

In zato je množica, ki je najprej obdajala Trikotov prostor, mahoma obkolila vešala.

Trikot se je bil postavil brez poziva pred sodnike. Vedel je, da je vsak upor brezuspešen, in zato je hlinil rajši veliko sigurnost.

Manfred kot tožnik je stopil poleg Trikota.

Ta hip je udarilo pri Sv. Evstahiju enajst.

Trikot se je zdrznil.

»Če pridobim le pol ure,« je dejal sam pri sebi, »in če se mi posreči dati znamenje, sem otet.«

Ozrl se je okrog sebe.

Poleg vešal je stal cel kup nabasanih arkebuz, pripravljenih za slučaj napada.

Trikot jih je videl in se nasmehnil.

Bralec se spominja, da je imel ustreliti z arkebuzo in dati s tem Monklarju znamenje, da rokovnjači spe in da lahko naskoči Dvor Čudežev brez skrbi.

»Govori!« je dejal osorno eden izmed sodnikov, obrnivši se k Manfredu. »Trikot ti odgovori potem.«

»Ponavljam, kar sem že dejal. Trikot vas prodaja. Straže, ki jih je bil postavil, so bile zmenjene z njim.«

»Dokaži!« je zarjul Trikot.

Takrat se je pojavil Lantne.

»Pravkar sem dal zameniti straže,« je dejal, »in zvezati one, ki jih je bil nastavil Trikot. Vsi so priznali, da jim je naročil: Ne recite ničesar in pustite vsakogar skoz!«

Trikot je prebledel, toda ravnodušja ni izgubil.

Rokovnjače je stresel gnjev in dolgo, besno mrmanje se je razneslo po njegovih vrstah.

»Kaj moreš reči na to?« je vprašal eden izmed sodnikov.

»Da so bile straže podkupljene, da bi me obtožile, ali pa da niso razumele povelja, ki sem jim ga dal.«

»Obtožujem Trikota, da je imel domenke z velikim profesorom!« je rekel Manfred s krepkim glasom.

»Odgovori!« je rekel eden izmed sodnikov.

»Pravim, da je to laž! Če je to res, bi me bil moral kdo videti!... In kdo je tisti, ki me je videl?«

»Jaz!« je zaklical Ragastan in skočil tisti hip izmed ljudskih vrst.

Trikot je prebledel kakor zid.

Nagel trepet ga je stresel od glave do nog.

Z osuplim pogledom je pomeril viteza.

Nato je zamrmral z naporom:

»Ne poznam vas...«

»Kdo je ta tujec?« je zaklical eden izmed sodnikov.

»Kako pride med nas?«

»Da, da!« je vzkliknil Trikot, in mahoma se mu je vrnil ves njegov pogum. »Pove naj, kako je prišel med nas!«

»To je zelo enostavna reč!« je odgovoril vitez mirno.

»Vaše straže so me pustile skoz, ker jim je bilo naročeno, da naj spuste vse, kar pride z dvora. Mislili so, da sem kak kraljev velikaš...«

Ob teh besedah je nastalo ogromno kričanje, in Trikot je videl, kako se iztezajo proti njemu ogromne pesti razsrjenih rokovnjačev.

Toda nagon discipline med temi divjimi naturami je imel tako moč, da niti eden izmed njih ni storil koraka; zbor še ni bil izrekel svojega mnenja.

»Ta človek je tujec!« je zarjul Trikot, hoteč nadkriliti hrup. »Ali boste zaupali temu človeku, ki je najbrže vohun, bolj kakor meni, ki me poznate in ljubite že celih dvajset let?«

Ragastan pa je stopil naprej in prijel Trikota za zapetste.

»Rekel si mi vohun,« je dejal s tistim glasom, ki je bil pri njem znamenje neomajnega zaupanja vase: »Prosil me boš odpuščenja...«

Trikot je zakričal od bolečine, izkušaje se mu izviti.

Rokovnjaška množica pa je zrla nemo in željno, čakaje, kaj bo.

Trikot je bil kralj.

To pomeni, da ni bil samo najspretnjši, marveč tudi najmočnejši med vsemi.

Ragastan je stal nepremično, skoraj smehljaše in napel svoje mišice v čudovitem naporu. Rokovnjač je trepetal še nekaj trenutkov, nato pa je padel drgetaje in bled od gneva na kolena ter zahropel:

»Odpustite!...«

Strašna radost je izbruhnila med množico, ki je kar trepetala, ko je zrla ta prizor moči, mereče se z drugo močjo.

»Živio, živio,« so kričale vlačuge v svojem navdušenju.

Toda Manfred je mahnil z roko.

Spet je zavladalo molčanje. On pa je govoril:

»Bratje, nekega dne so me zajeli psi velikega profosa kakor volka. Pritisnili so me ob monokonsko zidovje tako, da se nisem imel zateči drugam, kakor v mrtvašnico. Ali veste, kaj je storil gospod De Monklar? Zaklenil je za mano železna vrata in postavil pred nje dvajset čuvajev ter jim ukazal, naj me puste poginiti gladu...«

Teško bi nam bilo povedati, kakšen vihar je nastal ob teh besedah. Vse kletvice, kar jih premorejo evropski jeziki, so završale v čast velikemu profosu:

»Čreva mu pojem!...«

»Napijem se iz njegove črepinje!«

»Spečemo ga ob ognju!...«

Taki in enaki vzkliki so zagrmeli besno nad tisočglavo tolpo.

Ragastan je bil posebljena hrabrost; toda vztrepetal je ob tem pogledu.

Le Spadakapovo oko je žarelo v nekakšni radostni simpatiji.

Ta prizor ga je spominjal sličnih prizorov, ki jih je bil videl pred davnimi časi v rimskih podzemljih.

»Bratje,« je povzel Manfred, »in takrat je prišel tujec. Zapodil je v beg dvanajstero stražnikov velikega profosa, vlomil je železna vrata in mi dejal: Svoboden si! In ta mož stoji tu pred vami!«

To rekši je pokazal s prstom na Ragastana.

Tisoč plamenečih oči se je obrnilo v Ragastana in spet je napolnil Dvor Čudežev ogromno kričanje.

Toda najstarejši med sodniki je iztegnil obedve roki in molk je nastopil prav tako nenadoma kakor vse kar se je rodilo med temi nenavadnimi ljudmi.

»Čast temu zlahtnemu tujcu,« je vzkliknil stari rokovnjač, divji in čuden obraz z veliko sivo brado in razkuštranimi lasmi. »Čast mu bodi in slava! Nam, našim otrokom in otrokom naših otrok bo sijal zgled njegovega poguma. Naj govori! V čast si štejemo, da stoji pred nami!«

V svoji zadregi se je obrnil k Trikotu in mu rekel kratko:

»Tak priznaj vendar, lump vseh lumpov...«

»Priznati pomeni poginiti,« je rekel Trikot tiho.

»Gospod, usmilite se in otmite me!...«

Ragastan se je obrnil proti zboru, hoteč prositi, da naj pomiloste Trikota.

Toda v nesrečo kralja argotskega so bili bližji gledalci slišali njegove besede.

»Priznal je!« so zarjuli. »Smrt mu! Smrt mu!«

Kakor bi trenil, so zgrabili Trikota in ga postavili na stolec.

Ragastan je hotel braniti nesrečneža.

Res je bil Trikot podla duša, tod prosil je bil milosti. In vitez si je štel v dolžnost, da mu reši življenje.

Toda ravno v tem trenutku, ko je hotel izdreti meč, je začutil, da ga je prijel nekdo za roko.

»Pustite jih, gospod,« je rekel Manfred. »Pomenilo bi isto kakor zaustavljati pot hudournika... Saj vidite!... In poleg tega mož res ni vreden, da bi se zavzeli zanj.«

Dočim pa je govoril Manfred te besede, se je začel odigravati nezaslišno strašen in okruten prizor...

Rekli smo, da je kakih deset rokovnjačev pograbilo Trikota in ga vleklo k vešalom. Postavili so ga na stolec ter mu začeli napravljati zanjko okoli vratu.

»Milost! Pustite mi življenje!« je ječal nesrečnež.

Zdajci pa je navalilo na vešala kakih sto vlačug tu-leh:

»Oni ni vreden, da bi poginil, kakor poginjajo hrabri možje!«

Besne, razpetih grudi, podobne strašnim furijam, so mahoma prodrle skupino, ki je obdajala Trikota.

Pogrebile so bivšega kralja argotskega ter ga vleklo v enega izmed najbolj temnih kotov Dvora Čudežev.

Kaj se je zgodilo tam?

Kakšno dejanje nagle, preproste in enostavne sodbe so izvršile te Erinije z razmršenimi lasmi in nesramno razgaljenimi prsmi, ostudne in vendar veličastne v izbruhu svojega srca.

Slišalo se je grozno kričanje Trikotovo v smrtnem strahu in besno tuljenje razjarjenih vlačug.

Nato je ugasnil glas kralja argotskega; zatonil je v večnem mraku.

In par trenutkov kasneje so zagledali par vlačug, kako so razmetavale z okrvavljenimi rokami ude razmesarjenega trupla.

Ali so ga bile razčvetorile?

Ali so se bile vpregle v njegove štiri ude kakor kobile, ki zbesne pod krvnikovim bičem?

Novi 4kolesni voziček
prodam za Din 300.—, hišnik, Gregor-
čičeva ul. 26. 1067

Oddam s 1. majem
lepo separirano opremljeno sobo blizu
kolodvora solidnemu gospodu. Zrinj-
skega trg 6 II. 1066

Izdelovalnica in popravljavnica
vsakovrstnih čevljev, postrežba točna
in solidna. Se priporoča Franc Golob,
Mlinska ulica 4. 1049

Opozorjamo g. Fr. Lešnika, mesarja,
da se zgleda do 19. t. m. v zadevi lo-
kala v Novi vasi, Bolfenkova c. 6, pri
Mariboru. 1062

Vrtnice,
nizke, 10 kom. za Din 40.—, 60.— in
80.—, visoke vrtnice in plezalka, le-
potično grmičevje, konifere, petunije,
salvije, georgine in sploh vse za vaš
vrt dobite najcenejše pri Vrt Džamo-
nja i drug, velevrtnarstvo, Koroščeva
ulica 44. 1016

Velika izbira
najnovejših damskih klobukov, po so-
lidnih cenah, kakor tudi hitro preobli-
kovanje starih klobukov priporoča sa-
lon »Štefanija«, Kopališka ul. 2. 1052

Sobo in črkostlikanje,
vedno najnovejši vzorci na razpolago
izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo
Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno
»Astoria«. X

K članku »Okradena natakarica«
v »Večerniku« št. 83 dne 14. aprila, iz-
javlja lastnik kavarne in restavracije
Plzenski dvor sledeče: Natakarica
Murko je prijavila meni zgubo denar-
nice s pripombo, da ne ve ali je isto
zgubila ali ji je kdo denarnico izmak-
nil. Ker pa se ni moglo računati, da se
bo denarnica našla, je lastnik nataka-
rici nadomestil izgubljeno vsoto, da bi
se s tem izognilo preiskavi in nadlego-
vanju gostov. Sicer pa je službujoči
stražnik vzel zadevo na zapisnik in jo
prijavil policiji. - Alojz Senica. 1071

Prodajalka
trg. meš. blaga želi spremeniti mesto.
Dobra moč z lepimi izpričevali. Na-
slov v upravi. 1068

Gospoda
takoj sprejem kot sostanovalca na
hrano in stanovanje. Tattenbachova
20, pritličje levo. 1065

**Uradniški
zakon**

v slovenščini

dobi jutri podružnica knji-
garne Tiskovne zadruge
Maribor, Aleksandrova 13

Cena brošuri Din 22-

Spominjajte se CMD!

zastopniki se sprejmejo

Modne novosti

za dame in gospode ter
šiviljske potrebščine v
modni trgovini

ANTON PAŠ
SLOVENSKA ULICA

Večjo množino

makulaturenega papirja

prodamo

Uprava „Jutra“ in „Večernika“

Maribor, Aleksandrova cesta 13

Prihaja čas, ko je treba obleke kemično čistiti in barvati. Najlepše in najhitreje izvršuje samo

„TRIUMF“, PAVEL NEDOG, MARIBOR

XIII GOSPOSKA ULICA 33

Pobarva obleke za žalno dobo v 24 urah

RAZLAGOVA ULICA 22